

живеят без палатки. Повече от половината от жените остават в къщи .. (Petulengro 1915-16: 7, 50).

Помага на мъжа си в работилницата, „винаги знае какво да направи и от какво има нужда в момента”. Това го посочва още в средата на ХV век турският пътешественик Евлия Челеби „А циганите, дори и жени въртят чукове и се занимават с железарство”. Бургуджийката „е основен помощник в разкрояването и очертаването и размахва три килограмов чук когато се разрязва материала”. „Тракийската” калайджийка и демиджийката – „духа огъня с духалото и ако има нужда придържа”.

Заедно усвояват географското пространство. Тук тя е наивна и неходчива, плаха и самоуверена, адаптивна и изобретателна. Есента на 1876 г. „... Предпочетох прочее да се присъединя към ескорта ни разположено около бивашки огън. Намерих нашата циганска водачка сред казаците, в които тя бе намерила начин да достави нещо за храна” (Френски пътепис 1981: 185).

„Към края на месец юни 1914 г. видях по улиците на Варна някакви цигани, мъже и жени (бургуджии – б.а.), зяпащи около себе си с големи очи и отворени усти, сякаш никога преди това не бяха виждали град. Бях се пръснала по улицата в групички по двама-трима, като членовете на една група периодично се присъединяваха към някоя друга, така че не беше много ясно в каква посока се бяха отправили повечето от тях.

Нямаше и следа от самоувереността, волността и адаптивността на коконите, демонстрирани от конекрадците....Жените също се държаха толкова наивно, колкото мъжете, което бе в контраст с находчивите жени от племето на конекрадците” (Petulengro 1915-16: 53).

По-свободна е отколкото жените от останалите етноси. „Вдовцата Жековица и тя беше около 35 год. Где се намерили с Облака дядо Господина, та се съгласили и сгодили. И двамата по народност цигани. А дъщеря ѝ се венча с Гунча, която заведе Гунчо в с. Епча (дн.с. Тихоманово, Старозагорско – б.а.), да му гледа къщата, а той да принася, който стана селски свинар. Гунчо принася с торбата, коконата му изнася с калаша, догде да се нагласи и да намери друг момък за мъж и избяга с него къде Бакаджик. А Гунчо си остана пак Гунчо, цигания, та пак цигани иди речи, че е лоша, с камъни те убиват...” (Кънчев 1995: 81)